

Gemeenten kunnen armoede bestrijden, maar over de noodzaak daarvan verschillen de gemeenteraadsleden van mening. In de gemeente Den Haag, waar het verschil tussen arm en rijk groot is, wordt nu bezuinigd op armoedebestrijding.

door Bart Zuidervart

Nima heeft problemen. De 25-jarige Antilliaanse woont met haar twee zoons (7 en 9) in een flatje in Den Haag. Ze heeft moeite om rond te komen, haar schulden zijn opgelopen tot 11000 euro. Hoe ze daar aan komt? Beschaamd: „Dat zeg ik liever niet.”

Schuldhelpverlening werd ingeschakeld om haar leven weer op orde te krijgen, maar enkele weken geleden ging het mis. Haar oma deed haar een vliegticket Curaçao cadeau, zodat Nima familie op de Antillen kon bezoeken. Ze vergat de Gemeentelijke Kredietbank in te lichten, die bij thuiskomst onverbiddeijk de schuldhelpverlening stopzette. Kort daarop stonden de eerste deurwaarders op de stoep.

Inmiddels heeft ze met schuldeisers regelingen kunnen treffen, maar ze zit erg krap. „Je kunt niet zomaar ongemerkt vier weken naar Curaçao”, zegt Edith van Keppel bozig. „Instanties die je helpen moeten altijd weten waar je bent. Nu denken ze dat je wel genoeg geld hebt om even naar Curaçao te vliegen.” Van Keppel werkt voor het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) en geeft in opdracht van de gemeente Den Haag de cursus 'Omgaan met geld'. Indien nodig verwijzen gemeenten burgers hiernaar door. Van Keppel geeft de training al jaren, de stroom aan armlastige Hagenaars droogt nooit op.

De uitkering van Nima bedraagt 918 euro, zegt ze. Aan schuldeisers is ze elke maand 150 euro kwijt. „Die uitkering lijkt me te laag voor een alleenstaande moeder met twee kinderen”, zegt Van Keppel. „Neem volgende week je papieren mee, dan laten we er een jurist naar kijken.”

Den Haag en armoede gaan hand in hand. Althans, in een flink aantal wijken. Nergens in Nederland is het verschil tussen arm en rijk zo duidelijk als hier. Dwars door Den Haag loopt de Laan van Meerdervoort, een kilometerslange weg die de stad grofweg verdeelt in arm en rijk, het 'veen' en het 'zand'. Boven de Laan liggen dure wijken als Statenkwartier en Benoorderhout. Verderop het centrum van 'Recht en Bestuur', waar belangrijke organisaties als het Internationaal Strafhof, het Joegoslavië-tribunaal en het Internationaal Gerechtshof zijn gevestigd. Daar wonen de expats in dure appartementen.

Hoe anders is de situatie aan de andere kant van de scheidslijn. Daar liggen vijf wijken die al jarenlang in de toptien van armste gebieden van Nederland staan, zoals Transvaal, Schilderwijk, Stationsbuurt en Laakkwartier. Wijken waar de gemeente flink in investeert om te voorkomen dat mensen er wegtrekken zodra het kan. Dat verschil tussen het 'veen' en het 'zand' wordt echter niet kleiner.

Den Haag staat bekend om zijn ruimhartige armoedebeleid. Bijstandsgerechtigden en Hagenaars met een inkomen tot 130 procent

Arm

van het minimumloon worden financieel ondersteund. In de gemeente Den Haag hebben ongeveer 2500 mensen een gekorte AOW met een aanvulling vanuit de Wet Werk en Bijstand (WWB). Het zijn voornamelijk eerste generatie allochtonen die een flink deel van hun leven niet in Nederland hebben gewoond en daardoor geen recht hebben op een volledige AOW-uitkering. Problematischer is de vergelijkbare groep met een gekorte AOW zonder een aanvulling vanuit de bijstand. Sommige Hagenaars weten niet dat ze voor deze aanvulling in aanmerking komen, en de gemeente weet de ouderen niet te vinden.

Met allerlei soorten gesubsidieerde banen probeert Den Haag iedereen aan het werk te krijgen. Bijvoorbeeld met Ooievaarsbanen (twee jaar werkervaring opdoen tegen minimumloon) en Opstapbanen (zes maanden werken met behoud van WWB-uitkering, met kans op vaste aanstelling). De gemeente ziet het hebben van schulden als het obstakel bij het vinden van betaald werk. Via schuldpreventie, financiële hulp en nazorg werkt Den Haag aan dit probleem. Een op de vijf Hagenaars zegt schulden te hebben.

Juist de subsidiebanen en de armoede-aanpak staan momenteel zwaar onder druk. Het rijk geeft Den Haag dit jaar 27 miljoen euro minder voor de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB). Den Haag heeft nu in vergelijking met enkele jaren geleden, minder geld nodig voor de uitbetaling van de uitkeringen. Het overschot werd voor-

heen gebruikt voor armoedebestrijding. Inmiddels heeft het rijk de tarieven aangepast en Den Haag stevig gekort. Het aantal gesubsidieerde banen daalt daardoor van 5550 tot 4250. In de komende jaren zullen dat er nog minder worden. Wat de overige gevolgen van het lagere rijksbudget zijn, moet nog blijken. De gemeente kan in ieder geval de uitkeringen blijven uitbetalen. „We hebben eigenlijk 10000 gesubsidieerde banen nodig”, zegt wethouder Pierre Heijnen (PvdA, sociale zaken). „We vinden eigenlijk ook dat deze werknemers altijd het minimumloon moeten verdienen. Minder geeft te weinig eer. Juist deze mensen hebben waardering nodig.” Heijnen pleit bij het rijk al jaren tevergeefs voor meer geld voor gesubsidieerde arbeid.

De PvdA van Heijnen botst op dit terrein met haar grootste rivaal voor de raadsverkiezingen, de VVD, die het liefst helemaal af wil van de 'Melkertbanen'. „Het rendement is zeer teleurstellend”, vindt VVD-fractievoorzitter Sander Dekker. „In een paar procent van de gevallen stromen mensen door naar reguliere banen.” De partij ziet meer in verplichte arbeid voor bijstandsgerechtigden. „Niet iedereen is zielig, er kunnen er best meer aan de slag. Er werken talloze Polen in de kassen in het Westland, terwijl Hagenaars thuiszitten. Dat verwijt ik de PvdA”, zegt Dekker. „Heijnen heeft te weinig mensen in de bijstand aan het werk gekregen.”

De VVD ziet het wegtrekken van de middeninkomens uit de stad, als

De Haagse wijk Transvaal, een van de armste van Nederland, is slechts door de Laan van Meerdervoort gescheiden van de dure wijken van Den Haag. De afgebeelde personen komen niet voor in het artikel.

FOTO
JOËL VAN HOUDT

PvdA wil wel 10000 gesubsidieerde banen met het minimumloon

Den Haag wordt maar niet rijker

Raadsverkiezingen 2006

het grootste probleem. Dekker: „Bouw in de achterstandswijken hoofdzakelijk nog betaalbare koopwoningen. Daar komen mensen met een baan en een portemonnee op af. De PvdA wil 30 procent sociale huurwoningen, GroenLinks zelfs 40. Wij zeggen: alleen voor studenten en ouderen.” Heijnen vindt dat een naïeve gedachte. „Er zullen altijd relatief arme gebieden blijven. We spreken niet voor niets over de *wor-king poor*. Zelfs met een baan hebben mensen moeite om rond te komen”, merkt hij. „Dekker miskent de dynamiek van de stad. Meer middeninkomens lost het probleem niet op. Armoede zal zich nog meer concentreren in die wijken.”

De cursus 'Omgaan met geld' zal alleen dit jaar nog in zijn huidige vorm bestaan. Vanaf 2007 organiseert de gemeente het zelf, omdat het Nibud 'te landelijk werkt'. Maar ook geld speelt een rol. De gemeente denkt het zelf goedkoper te kunnen. „Wij voorzien dan grote pro-

blemen”, stelt Van Keppel, „want je moet al tot over je oren in de moeilijkheden zitten om bij de Kredietbank terecht te komen.”

Deze donderdagochtend wordt Nima met vier anderen geleerd hoe ze kunnen besparen. Van Keppel strooit met tips. 'Zet de verwarming één graad lager, dat scheelt je 7 procent op je jaarafrekening'. 'Doe of je vaste of je mobiele telefoon weg, overall kunnen bellen is een luxe'. 'Let op druppelende kranen, dat kost je 1100 liter water per jaar'. 'Gebruik een waterbesparende douchekop.' Alles wordt driftig genoteerd. „Zet een emmer onder de douche als het water nog koud is”, suggereert de docent. „Daar kun je weer de planten mee water geven of eten in koken.” „Doe je dat zelf ook?”, vraagt cursist Marco. „Nog even en we moeten met het hele gezin onder een straal.”

Van Keppel: „Ga minder de stad in. Neem vooral geen pinpas mee.”

Ruud: „Als je jezelf niet vertrouwt,

neem dan iemand mee. Doe ik ook.” Nima: „Mijn kinderen willen graag naar McDonald's.” Van Keppel: „Bak zelf hamburgers. Laat ze sparen voor een Happymeal.”

De deelnemers zijn enthousiast. „Deze cursus zet bij mij de puntjes op de i”, stelt Ruud (35). Hij is sinds enkele maanden van de cocaïne af, na een verslaving van dertien jaar. „Ik ben niet goed opgevoed, heb nooit geleerd om te sparen. Nu krabbel ik langzaam uit de goot, deze lessen helpen mij daar ontzettend bij. Het gaat niet alleen om te leren hoe je wat geld bespaart, het gaat ook een andere manier van denken, een nieuw begin.”

„Deze cursus moet eigenlijk een verplicht zijn op middelbare scholen. Hoeveel jongeren komen niet in de problemen door telefoonrekeningen van 700 euro?”, zegt Van Keppel. „Ik zie het echt gebeuren.”

De namen Nima, Ruud en Marco zijn omwille van de privacy gefingeerd.

**VVD:
Er werken Polen in de kassen en Hagenaars zitten thuis**

Aantal mensen met een laag inkomen neemt weer toe

Na jaren van armoededaling, neemt het aantal mensen met een laag inkomen weer toe. In het jaar 2002 bereikte de armoede in Nederland het laagste punt. Toen had 8,8 procent van alle huishoudens in Nederland een laag inkomen (105 procent van het sociaal minimum), blijkt uit de Armoedemonitor 2005 van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Een jaar later steeg dat aantal naar 9,8 procent, oftewel 642 000 huishoudens.

De vier grote steden laten eenzelfde ontwikkeling zien. Tot 2002 een daling van het aantal lage inkomens, maar weer een verwachte groei tussen 2002 en 2005. In Den Haag ging het in 2002 om 11,1 procent van de huishoudens, in Rotterdam en Amsterdam beide 13,1 procent en in Utrecht 8,6 procent.

Uit de Armoedemonitor blijkt ook dat van alle huishoudens met een laag inkomen ruim een kwart in 2002 een negatief vermogen had: meer schulden dan

bezittingen. Het CBS signaleert dat meer mensen een beroep doen op schuldhulpverlening en schuldsanering, of krijgen te maken met huurachterstanden en huisuitzettingen. De hulpverlening van kerken en voedselbanken groeit sterk. Volgens het CBS krijgen steeds meer mensen ook te maken met een verharding van de samenleving: een strenger incassobeleid, strengere regels van woningcorporaties en minder gedoogbeleid van rechters.